A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2021. október 14.*

„Előzetes döntéshozatal – Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme – EUMSZ 325. cikk – A csalás és egyéb jogellenes tevékenységek elleni küzdelem – Az Unió pénzügyi érdekeinek védelméről szóló egyezmény – A »csalás« fogalma – Egy projekt fenntarthatósági időszakában tanúsított jogsértő magatartás”

A C-360/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunalul Argeș (Argeș megyei törvényszék, Románia) a Bírósághoz 2020. augusztus 4-én érkezett, 2020. augusztus 4-i határozatával terjesztett elő

a **Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației**, korábban Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

és

NE

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: J. Passer, a hetedik tanács elnöke, a nyolcadik tanács elnökeként eljárva, L. S. Rossi és N. Wahl (előadó) bírák,

főtanácsnok: J. Richard de la Tour,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, korábban Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice képviseletében I. Ștefan, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében J. Baquero Cruz, L. Mantl és I. Rogalski, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: román.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdésével összefüggésben az EUMSZ 4. cikk (3) bekezdésének, az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján létrehozott, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, Brüsszelben 1995. július 26-án aláírt egyezmény (HL 1995. C 316., 49. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 9. o.; a továbbiakban: PIF-egyezmény) 1. cikke (1) bekezdése a) pontjának, valamint a 2010. június 16-i 539/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított (HL 2010. L 158., 1. o.), az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendelet (HL 2006. L 210., 25. o.; helyesbítések: HL 2006. L 239., 248. o.; HL 2007. L 145., 38. o.; HL 2007. L 164., 36. o.; HL 2008. L 301., 40. o.; a továbbiakban: 1083/2006 rendelet) 57. cikke (1) és (3) bekezdésének, továbbá 98. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet egy olyan végzéssel szemben a Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării şi Administraţiei (a közmunkákért, a fejlesztésért és a közigazgatásért felelős minisztérium, Románia; korábban Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administraţiei Publice [vidékfejlesztési és közigazgatási minisztérium, Románia]; a továbbiakban: minisztérium) által indított keresettel összefüggésben terjesztették elő, amely végzésben az ügyészség elrendelte az Európai Unió általános költségvetéséből biztosított pénzeszközök jogtalan megszerzésével kapcsolatos bűncselekmények tárgyában NE-vel szemben indult büntetőeljárás intézkedés nélküli megszüntetését.

Jogi háttér

Az uniós jog

A PIF-egyezmény

3 Az PIF-egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja a következőket írja elő:

„(1) Ennek az egyezménynek az alkalmazásában az Európai Közösségek pénzügyi érdekeit sértő csalás:

a) a kiadások tekintetében a következőkre vonatkozó minden szándékos cselekmény vagy mulasztás:

– olyan hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatok vagy dokumentumok felhasználása vagy előterjesztése, amelyek következménye az Európai Közösségek általános költségvetéséből vagy az Európai Közösségek kezelésében levő, illetve az Európai Közösségek nevében kezelt költségvetésekből biztosított pénzeszközök jogtalan megszerzése vagy visszatartása,

– információ elhallgatása és ezzel egy konkrét kötelezettség megszegése, az előbbiekkel megegyező következményekkel;

– az ilyen pénzeszközök nem az eredetileg megjelölt és a döntés alapjául szolgáló célokra történő jogellenes felhasználása;

[…]”

Az 1083/2006 rendelet

4 Az 1083/2006 rendelet „Fogalommeghatározások” címet viselő 2. cikkének 7. pontja értelmében:

„E rendelet alkalmazásában az alábbi kifejezések a következő jelentéssel bírnak:

[…]

7. »szabálytalanság«: a közösségi jog valamely rendelkezésének egy gazdasági megvalósító cselekedetéből vagy mulasztásából adódó bármiféle megsértése [helyesen: gazdasági szereplő általi, annak cselekménye vagy mulasztása útján történő megsértése], amely az Európai Unió általános költségvetését az általános költségvetésre rótt indokolatlan költség formájában sérti vagy sértheti.”

5 E rendelet „A műveletek tartóssága” címet viselő 57. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállam vagy az irányító hatóság biztosítja, hogy egy infrastrukturális beruházásból vagy termelő beruházásból álló művelet csak akkor tartja meg az alapokból származó hozzájárulást, ha a megvalósulását követő öt éven belül a művelet nem esik át olyan jelentős módosításon, amelyet valamely infrastruktúraegység tulajdonjogának jellegében bekövetkezett változás vagy termelőtevékenység megszűnése okoz, és amely érinti a művelet jellegét vagy végrehajtási feltételeit, vagy valamely cégnek vagy közjogi szervnek jogtalan előnyt biztosít.

Az ESZA-ból származó támogatás hatálya alá tartozó műveleteknél csak akkor kell úgy tekinteni, hogy nem tartották meg a hozzájárulást, ha ezeket beruházás-fenntartási kötelezettség terheli az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikke szerinti állami támogatásra alkalmazandó szabályok alapján, és ha ezek a fellépések a termelőtevékenység megszűnése következtében jelentős módosításon esnek át az említett szabályokban megállapított időszakon belül.

Az első albekezdésben meghatározott határidőt a tagállamok három évre csökkenthetik a kis- és középvállalkozások általi beruházások fenntartására vonatkozó esetekben.”

6 Az említett rendelet „A tagállamok által végrehajtott pénzügyi korrekciók” címet viselő 98. cikkének szövege a következő:

„(1) Elsődlegesen a tagállamok feladata a szabálytalanságok kivizsgálása, a műveletek vagy operatív programok végrehajtásának, illetve ellenőrzésének jellegét vagy feltételeit érintő minden jelentősebb változás megállapítása nyomán történő fellépés, valamint a szükséges pénzügyi korrekciók elvégzése.

(2) A tagállamok elvégzik a műveletek vagy az operatív programok esetében feltárt egyedi vagy a rendszerből adódó szabálytalanságokkal kapcsolatban szükséges pénzügyi korrekciókat. A tagállam által elvégzett korrekciók az operatív programnak nyújtott közpénzből való hozzájárulásnak részben vagy egészben történő törlését jelentik. A tagállamnak figyelembe kell vennie a szabálytalanságok természetét és súlyosságát, valamint az alapot ért pénzügyi veszteséget.

Az alapokból ilyen módon felszabaduló forrásokat a tagállam a (3) bekezdésben foglalt rendelkezésekkel összhangban 2015. december 31-éig újra felhasználhatja az érintett operatív programra.

[…]

(3) A (2) bekezdéssel összhangban megszüntetett hozzájárulás nem használható fel újra a korrekció tárgyát képező művelet vagy műveletek számára, sem pedig – amennyiben a pénzügyi korrekció a rendszerből adódó szabálytalanság miatt szükséges – az olyan műveletek esetében, amelyek részben vagy egészben abba a prioritási tengelybe tartoznak, ahol a rendszerből adódó szabálytalanság előfordult.

(4) Rendszerből adódó szabálytalanság esetében a tagállam valamennyi valószínűleg érintett műveletre kiterjeszti a vizsgálatait.”

A román jog

7 A legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penallal (a büntető törvénykönyvről szóló 286/2009. sz. törvény végrehajtásáról szóló 187/2012. sz. törvény) módosított, 2000. május 8-i legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (a vesztegetési bűncselekmények megelőzéséről, felderítéséről és szankcionálásáról szóló 78/2000. sz. törvény) $18^{1.\ cikk}$ének (1) bekezdése (a továbbiakban: a 78/2000. sz. törvény $18^{1.\ cikk}$ének (1) bekezdése) a következőképpen rendelkezik:

„Olyan hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatok vagy dokumentumok rosszhiszemű felhasználása vagy benyújtása, amelyek következménye az Európai Unió általános költségvetéséből vagy az Európai Unió kezelésében lévő, illetve az Európai Unió nevében kezelt költségvetésből biztosított pénzeszközök jogtalan megszerzése, két évtől hét évig terjedő szabadságvesztés büntetéssel és bizonyos jogok gyakorlásától való eltiltással büntetendő.”

8 A 2011. június 29-i Ordonanța de urgență nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora (az európai pénzeszközök és/vagy az azokhoz kapcsolódó nemzeti állami pénzeszközök megszerzésében és felhasználásában bekövetkező szabálytalanságok megelőzéséről, megállapításáról és szankcionálásáról szóló 66/2011. sz. sürgősségi kormányrendelet) 2. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében:

„E sürgősségi rendelet alkalmazásában [»csalás«] az európai pénzeszközök és/vagy az azokhoz kapcsolódó nemzeti pénzeszközök megszerzésével és felhasználásával kapcsolatban elkövetett, a büntető törvénykönyv vagy más különös törvények által büntetett bűncselekmény.”

9 E rendelet 26. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Azon esetek kivételével, amelyek vonatkozásában a nemzetközi közadományozó által megállapított szabályok eltérően rendelkeznek, az európai pénzeszközök kezelésére hatáskörrel rendelkező hatóság feladata a szabálytalanságok megállapításáról és a költségvetési követelések meghatározásáról szóló jegyzőkönyveknek a 20. és 21. cikk alapján történő elkészítése, amennyiben:

a) a nyomonkövetési időszakban megállapítja, hogy a projekt nem tartja tiszteletben a fenntarthatósággal/tartóssággal kapcsolatban az alkalmazandó szabályozásban előírt követelményeket;

b) a nyomonkövetési időszak végén megállapítja, hogy az európai pénzeszközökkel vagy az azokhoz kapcsolódó nemzeti állami pénzeszközökkel finanszírozott projektek indikátorai/célkitűzései nem valósultak meg teljes egészében, vagy részlegesen valósultak meg.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10 Az alapeljárás a „Mănăstirea Cetățuia Negru Vodă – Legendă și tradiție” (Kissvár monostor, Negru Vod – Legenda és tradíció) címet viselő projekt megvalósításával kapcsolatos feltételekre vonatkozik. Ezt a projektet európai pénzeszközökkel társfinanszírozták olyan finanszírozási szerződések alapján, amelyek kedvezményezettje a NE polgármester által képviselt Unitatea Administrativ Teritorială C. (C. területi közigazgatási egység, Románia).

11 Ez a szerződés előírta többek között, hogy a kedvezményezett a projekt megvalósítását követő időszakban, azaz a projekt fenntarthatósági időszakában – a saját pénzeszközeiből – a projekt reklámozásának biztosítása céljából bizonyos reklámanyagokat, például összehajtható prospektusokat, képeslapokat, brosúrákat, fényképalbumokat és útikönyveket fog nyomtatni és terjeszteni.

12 A kedvezményezett benyújtott egyrészről egy, a beruházás fenntarthatóságára vonatkozó jelentést, másrészről pedig egy, a reklámanyagok terjesztéséről szóló jelentést.

13 A minisztérium úgy vélte, hogy e jelentések tartalma és a kedvezményezett által a helyszíni ellenőrzés során bemutatott bizonyítékok ellentmondanak egymásnak. Jóllehet a kedvezményezett akként nyilatkozott, hogy a szerződésnek megfelelően előállította és terjesztette a reklámanyagokat, erre vonatkozóan nem tudott megfelelő bizonyítékokat előterjeszteni, így – a minisztérium szerint – a bemutatott dokumentumok pontosságával kapcsolatban észszerű gyanú merült fel. A minisztérium tehát előadja, hogy megalapozott bizonyítékokkal rendelkezik hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatok vagy dokumentumok benyújtásával kapcsolatban.

14 Miután a minisztérium a Parchetul de le pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție – Serviciul teritorial Piteștihez (a legfelsőbb semmítő- és ítélőszék mellett működő ügyészség, nemzeti korrupcióellenes főosztály, a Pitesti területén illetékességgel rendelkező szolgálat, Románia) fordult, ezen utóbbi 2017. február 14-én büntetőeljárást indított a 78/2000. sz. törvény 18[1. cikk]ének (1) bekezdésében említett bűncselekmény, azaz hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatoknak vagy dokumentumoknak az Európai Unió általános költségvetéséből biztosított pénzeszközök jogtalan megszerzését eredményező rosszhiszemű felhasználása, vagy benyújtása elkövetésének gyanújával.

15 2017. május 12-i végzésével a Direcția Națională Anticorupție – Serviciul teritorial Pitești (nemzeti korrupcióellenes főosztály – a Pitesti területén illetékességgel rendelkező szolgálat, Románia) *in rem* büntetőeljárást indított a 78/2000. sz. törvény $18^{1.\ cikk}$ének (1) bekezdésében említett bűncselekmény elkövetése miatt.

16 2019. augusztus 1-jén az ügyész az ügy intézkedés nélküli megszüntetését elrendelő végzést hozott, mivel úgy vélte, hogy a 78/2000. sz. törvény $18^{1.\ cikk}$ének (1) bekezdésében említett tényállás fennállása nem bizonyított. E határozat indokolása céljából mindenekelőtt megállapította, hogy – a finanszírozási szerződés rendelkezései értelmében – a projekt megvalósítását követő öt évben a turisztikai célú reklámozás fenntartásának és folytatásának biztosítása céljából előirányzott tevékenységeket, így a reklámanyagok nyomtatását és terjesztését a kedvezményezett saját költségvetéséből, nem pedig uniós költségvetésből finanszírozták.

17 Ezután jelezte, hogy a jelentéseket – amelyek tartalmának helytállóságát a minisztérium vitatta – a kedvezményezett a projekt befejezését követően, az utólagos ellenőrzés keretében továbbította. Az ügyész szerint azonban nem valósulnak meg a 78/2000. sz. törvény $18^{1.\ cikk}$ének (1) bekezdésében említett bűncselekmény tényállási elemei, mivel a jelen ügyben hiányzik a dokumentumok benyújtása és felhasználása, valamint az európai pénzeszközök jogtalan megszerzése közötti okozati összefüggés. Az ügyész tehát úgy véli, hogy az európai pénzeszközöket a projekt megvalósítási időszaka során szerezték meg, és az nem függött a projekt fenntarthatósági időszakával kapcsolatos dokumentumok benyújtásától, ekként pedig nem lehet úgy tekinteni, hogy kárt okoztak az uniós költségvetésben.

18 2019. augusztus 29-én a minisztérium panasszal fordult az Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție (legfőbb semmítő- és ítélőszék – nemzeti korrupcióellenes főosztály, Románia) mellett működő ügyészség ügyosztályának vezető ügyészéhez a büntetőeljárás intézkedés nélküli megszüntetését elrendelő határozattal szemben, és arra hivatkozott, hogy az jogellenes és megalapozatlan. Ezt a panaszt mint megalapozatlant utasították el.

19 E körülmények között a minisztérium a büntetőeljárás intézkedés nélküli megszüntetését elrendelő 2019. augusztus 1-jei végzéssel szemben keresetet terjesztett a Tribunalul Argeș (Argeș megyei törvényszék, Románia) elé.

20 Keresetének alátámasztása céljából a minisztérium előadja, hogy pontatlan információkat tartalmazó dokumentumoknak a projekt megvalósítási időszakát követően történő benyújtása a 78/2000. sz. törvény $18^{1.\ cikk}$ének (1) bekezdése szerinti bűncselekményt képezhet. Úgy véli, hogy az Unió költségvetéséből biztosított pénzeszközök – e dokumentumok benyújtásából eredő – jogtalan megszerzését a finanszírozási szerződésben előírt feltételek tükrében kell értékelni, ily módon a fenntarthatósági időszakhoz kapcsolódó tevékenységek akkor is összefüggnek a szerződéssel és akkor is a szerződés érvényességi időszakába tartoznak, ha azokra a projekt tényleges megvalósítását követően került sor.

21 E körülmények között a Tribunalul Argeș (Argeș megyei törvényszék) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Az [Európai Unió] pénzügyi érdekeit sértő csalásnak az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő fogalma alatt érteni kell-e olyan jogsértést, amelyet az 1083/2006/EK rendelet 57. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezések

betartása látszatának keltése céljából követnek el annak érdekében, hogy a tagállam ne alkalmazza a rendelet 98. cikkében foglalt szabályokkal összhangban értelmezett 57. cikkének (3) bekezdésében foglalt szabályokat, vagy e fogalom alatt kizárólag olyan jogsértést kell érteni, amelyet a végrehajtási szakasz lezárásáig követtek el, kizárva a fenntartási szakaszban elkövetett cselekményeket?

2) Lehet-e úgy értelmezni az uniós jogot, különösen pedig az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdésével összhangban értelmezett EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében, [valamint] az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján kidolgozott, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt rendelkezéseket, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely kizárja azon személy büntethetőségét, akit olyan bűncselekménnyel gyanúsítanak, amelyet a végrehajtási szakasz lezárását követően, vagyis a támogatási szerződés értelmében az említett személy által vállalt kötelezettségekkel összefüggő fenntartási szakasz során követtek el, valamint azokkal ellentétes a nemzeti szabály olyan értelmezése, amely szerint az [Unió] pénzügyi érdekeit sértő csalás fogalma nem foglalja magában a támogatás kedvezményezettje által a támogatási szerződés értelmében vállalt kötelezettségekkel kapcsolatban a projekt fenntartási időszakában tanúsított jogellenes magatartást, tekintet nélkül a támogatások vagy a kedvezményezett által a projekt fenntartása céljából vállalt kötelezettségek teljesítése során elköltött összegek forrására (a kedvezményezett saját forrásai vagy [uniós] pénzeszközök)?”

A Bíróság előtti eljárás

22 Előzetes döntéshozatalra utaló határozatában a Tribunalul Argeș (Argeș megyei törvényszék) azt kérte, hogy a Bíróság a jelen ítélet alapjául szolgáló előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság eljárási szabályzatának 105. cikke alapján gyorsított eljárásban bírálja el. Kérelmének alátámasztása céljából ez a bíróság lényegében előadja, hogy fennáll annak a kockázata, hogy az alapjogvitában lejár a büntetőjogi felelősség elévülési ideje.

23 Az eljárási szabályzat 105. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérelmére vagy kivételesen hivatalból a Bíróság elnöke az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően dönthet úgy, hogy az előzetes döntéshozatal tekintetében gyorsított eljárást alkalmaz, ha az ügy jellege megköveteli, hogy elbírálására a lehető legrövidebb időn belül kerüljön sor.

24 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy ez a gyorsított eljárás olyan eljárási eszköz, amelynek célja a rendkívüli szükséghelyzetre való reagálás (2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

25 A jelen ügyben a Bíróság elnöke 2020. szeptember 14-én, az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően úgy határozott, hogy nem lehet helyt adni a gyorsított eljárás iránti kérelemnek, mivel az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmaz elegendő olyan tényezőt, amely alapján meg lehetne állapítani olyan rendkívüli körülményeket, amelyek igazolnák az előzetes döntéshozatal iránti kérelem rövid időn belüli elbírálásának a szükségességét. Kérelmének alátámasztása céljából a kérdést előterjesztő bíróság ugyanis a tényállás időpontjának ismertetésére és a büntetőjogi felelősség elévülése területén alkalmazandó nemzeti szabályok idézésére szorítkozik, de nem hoz határozatot e szabályoknak az alapjogvitára alkalmazandóságával kapcsolatban.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

26 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy az Unió „pénzügyi érdekeit sértő csalásnak” a PIF-egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett fogalmát akként kell-e értelmezni, hogy az magában foglalja a finanszírozásban részesülő projekt megvalósítását követően benyújtott hamis vagy helytelen nyilatkozatok azzal a céllal történő felhasználását, hogy a projekt fenntarthatósági időszakában az előírt kötelezettségek tiszteletben tartásának látszatát keltsék.

27 A PIF-egyezmény 1. cikke (1) bekezdése a) pontjának szövege értelmében az Unió „pénzügyi érdekeit sértő csalást” képez a kiadások tekintetében az olyan hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatok vagy dokumentumok felhasználására vagy előterjesztésére vonatkozó minden szándékos cselekmény vagy mulasztás, amelyek következménye az Unió költségvetéséből biztosított pénzeszközök jogtalan megszerzése vagy visszatartása.

28 Ily módon a PIF-egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett, az Unió „pénzügyi érdekeit sértő csalás” nemcsak az Unió költségvetéséből biztosított pénzeszközök megszerzésére, hanem azok jogtalan visszatartására is kiterjed. Ennélfogva a pénzeszközök jogtalan visszatartását célzó csalás öltheti az említett pénzeszközök megszerzését követő jelentéstételi kötelezettségek elmulasztásának formáját.

29 Következésképpen az Unió „pénzügyi érdekeit sértő csalásnak” a PIF-egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett fogalmát szükségszerűen akként kell értelmezni, hogy az magában foglalja a finanszírozásban részesülő projekt megvalósítását követően az Unió költségvetéséből biztosított pénzeszközök jogtalan visszatartása érdekében benyújtott hamis vagy helytelen nyilatkozatok azzal a céllal történő felhasználását, hogy a projekt fenntarthatósági időszakában a finanszírozási szerződésben előírt kötelezettségek tiszteletben tartásának látszatát keltsék. Ez a fogalom ily módon kiterjed arra a teljes időszakra – így a fenntarthatósági időszakra is –, amelyre vonatkozóan a finanszírozási szerződés kötelezettségeket ír elő a kedvezményezettekre nézve.

30 Egyebekben a finanszírozási szerződéshez kapcsolódó valamely kötelezettségnek való megfelelést szolgáló pénzeszközök forrásának nincs jelentősége, mivel az említett kötelezettség tiszteletben tartása képezi az Unió költségvetéséből biztosított pénzeszközök odaítélésének és megtartásának feltételét.

31 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az Unió „pénzügyi érdekeit sértő csalásnak” a PIF-egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett fogalmát akként kell értelmezni, hogy az magában foglalja a finanszírozásban részesülő projekt megvalósítását követően benyújtott hamis vagy helytelen nyilatkozatok azzal a céllal történő felhasználását, hogy a projekt fenntarthatósági időszakában az előírt kötelezettségek tiszteletben tartásának látszatát keltsék.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésről

32 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy az uniós jog elsőbbségének elvét akként kell-e értelmezni, hogy az arra kötelezi a nemzeti bíróságot, hogy a nemzeti jog rendelkezéseit a PIF-egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeknek megfelelően értelmezze.

33 E kérdés megválaszolása céljából mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jog elsőbbségének elve arra kötelezi a tagállamok valamennyi szervét, hogy biztosítsák a különböző uniós jogi normák teljes érvényesülését, mivel a tagállamok joga nem befolyásolhatja a különböző normáknak az említett államok területére nézve elismert hatását (2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a belső jog megfelelő értelmezésének elve – amely szerint a nemzeti bíróság köteles a belső jogot a lehető legteljesebb mértékben az uniós jog követelményeinek megfelelően értelmezni – a Szerződések rendszeréből következik, amennyiben lehetővé teszi a nemzeti bíróságoknak, hogy az előttük folyamatban lévő ügyek elbírálása során hatáskörüknek megfelelően biztosítsák az uniós jog teljes érvényesülését (2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 Következésképpen a jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróságnak kell értékelnie, hogy a nemzeti jogot lehet-e akként értelmezni, hogy az nemcsak a pénzeszközök megszerzésére, hanem azok jogtalan visszatartására is vonatkozik, amennyiben ez az Unió pénzügyi érdekeit sértő, a PIF-egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott csalást képezhet.

36 Ebben a kontextusban ezután meg kell állapítani, hogy az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdése pontosan meghatározott eredménykötelezettséget ír elő a tagállamokkal szemben, az elrettentő hatású és hatékony intézkedések elfogadását, valamint azon kötelezettségüket illetően, hogy az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás elleni küzdelem érdekében ugyanazokat az intézkedéseket tegyék meg, mint amelyeket a saját pénzügyi érdekeiket sértő csalás elleni küzdelem érdekében megtesznek, és amely semmilyen feltételtől nem függ. Ez a rendelkezés ezért az uniós jog elsőbbségének elve alapján a tagállamok belső jogával fennálló kapcsolata tekintetében azzal a hatással bír, hogy – pusztán hatálybalépésének ténye folytán – a nemzeti jog valamennyi, az uniós joggal ellentétes rendelkezését a jog erejénél fogva alkalmazhatatlanná teszi (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 8-i Taricco és társai ítélet, C-105/14, EU:C:2015:555, 51. és 52. pont).

37 Következésképpen – az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre adott válaszra figyelemmel – a felhasznált pénzeszközök forrásától függetlenül nem megfelelő a nemzeti jog olyan értelmezése, amely szerint az uniós jog értelmében esetlegesen „csalásnak” minősülő nyilatkozatokkal szemben csak akkor lehet vizsgálatot folytatni, ha azokat a projekt megvalósítása során, nem pedig a fenntarthatósági időszakban tették, ennélfogva pedig ez az értelmezés ellentétes az uniós jogból eredő kötelezettségekkel, mivel azzal a kockázattal jár, hogy az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás esetei vonatkozásában megakadályozza a hatékony és elrettentő hatású szankciók elfogadását.

38 Végül a nemzeti rendelkezések megfelelő értelmezése során a kérdést előterjesztő bíróságnak azt is biztosítania kell, hogy az érintett személyek alapvető jogait tiszteletben tartsák, és – a büntetőjogban a bűncselekmények és büntetések jogszerűségének elvéből eredő kötelezettségeknek megfelelően – el kell kerülnie, hogy ezekkel a személyekkel szemben olyan szankciókat szabjanak ki, amelyeket elkerültek volna, ha a nemzeti jog e rendelkezéseit alkalmazták volna (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 8-i Taricco és társai ítélet, C-105/14, EU:C:2015:555, 53. pont).

39 Következésképpen, amennyiben a nemzeti bíróságok úgy ítélik meg, hogy a nemzeti rendelkezések megfelelő értelmezése sérti a bűncselekmények és büntetések jogszerűségének elvét, akkor sem kötelesek eleget tenni e kötelezettségnek, ha annak tiszteletben tartása lehetővé tenné az uniós joggal összeegyeztethetetlen nemzeti helyzet orvoslását. A nemzeti jogalkotó feladata tehát, hogy megtegye a szükséges intézkedéseket (lásd ebben az értelemben: 2017. december 5-i M. A. S. és M. B. ítélet, C-42/17, EU:C:2017:936, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az uniós jog elsőbbségének elvét akként kell értelmezni, hogy az arra kötelezi a nemzeti bíróságot, hogy a nemzeti jog rendelkezéseit a PIF-egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeknek megfelelően értelmezze, amennyiben ez az értelmezés nem eredményezi a bűncselekmények és büntetések jogszerűsége elvének megsértését.

A költségekről

41 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

1) Az Európai Unió „pénzügyi érdekeit sértő csalásnak” az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján létrehozott, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, Brüsszelben 1995. július 26-án aláírt egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett fogalmát akként kell értelmezni, hogy az magában foglalja a finanszírozásban részesülő projekt megvalósítását követően benyújtott hamis vagy helytelen nyilatkozatok azzal a céllal történő felhasználását, hogy a projekt fenntarthatósági időszakában az előírt kötelezettségek tiszteletben tartásának látszatát keltsék.

2) Az uniós jog elsőbbségének elvét akként kell értelmezni, hogy az arra kötelezi a nemzeti bíróságot, hogy a nemzeti jog rendelkezéseit az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján létrehozott, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, Brüsszelben 1995. július 26-án aláírt egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeknek megfelelően értelmezze, amennyiben ez az értelmezés nem eredményezi a bűncselekmények és büntetések jogszerűsége elvének megsértését.

Aláírások